

— **Protestni shod akademične omladine proti Italijanom.** V nedeljo, 2. t. m., ob 10. dopoldne se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani protestni shod akademične omladine proti zasedbi jugoslovanskih krajev po Italijanih. Shodu je predsedoval profesor Vesenjak. Srednješolske mladine obeh spolov in akademikov je bila vsa dvorana nabito polna. Glavni referat je imel visokošolec Žužek, ki je v svojem govoru utemeljeval naše zahteve po Goriški, Trstu, Istri, Reki in Dalmaciji ter poudarjal, če le ena teh pokrajin, oziroma le eno teh mest ne ostane Jugoslaviji, da bo ta naša umstvena mladina izzvala po teh krajih močno iredento, ki bo prej ali slej prisilila Italijane, da se umaknejo za svoje naravne meje. — Nato je pozdravil v imenu reških dijakov neki visokošolec zborovanja, poudarjajoč potrebo, da se od Italijanov okupirana ozemlja priklonijo Jugoslaviji. Sprejeta je bila nato v tem smislu sestavljena resolucija na vlado. Predsednik je predložil še sklep organiziranega dijaštva na državnem moškem in ženskem učiteljskišču v Ljubljani. Sklep se glasi: »Mi bodoči učitelji in vzgojevalci danes slovesno obljubljamo, da hočemo svoj narod vzgajati tako, da bo z vsem svojim srcem in z vso svojo dušo ljubil svoje grudo in svojo materinsko besedo! Napolniti ga hočemo s čistim, plemenitim hrepenenjem po svobodi, a tudi s sovraštvom do tujih naših tlačilcev, s spoštovanjem do pravičnih sosedov. Ako nam Jugoslovonom svetovni mir v smislu Wilsonovih načel ne prinese popolne narodne pravice, bomo svoj troimenski jugoslovanski narod vzgajali in usposobili tako, da si bo znal svoje pravo izsiliti sam.« — Sklep je bil sprejet z odobravanjem soglasno. — Ob koncu zborovanja so zborovalci zapeli himno »Lepa naša domovina«, nakar se je mirno in dostojno vršil po mestu obhod. Prenevali so narodne pesmi in so na vladi izročili sprejeto resolucijo. Končno so se zborovali pred Prešernovim spomenikom mirno razšli. — Protestni shod je bil z izprevedom vred prelep pojav iskrenega in resničnega navdušenja do naše skupne domovine.

— **Tudi znamenje časa.** »Akademija« je priredila 27. pret. mes. v risalnic realke v Ljubljani predavanje srbskega majorja Čiriča o novejših smereh srbskega slovesstva. Začetek ob 8. zvečer. Ura je osem, v risalnici 20 ljudi. Namesto predavatelja stopi na oder akademik in naznanja, da se predavanje zaradi prepičle udeležbe ne vrši, temveč da se odloži na prihodnji dan. Ta večer je bil shod JDS in kopica plesnih vaj in gledališče in bogsigave, kaj še vse. Ljubljana ima 5 srednjih šol, a stavi glavno, da ni bilo niti enega dijaka teh zavodov med onimi, ki so prišli poslušati predavanje. V Ljubljani je mnogo takozvane inteligence, toda k predavanju je ni bilo. O. major Čirič si pač nekaj misli o nas, in tega nas je lahko sram! —lc.

— **Akademski Dom v Zagrebu** je v glavnem urejen. Odbor je rešil vse dole prošnje, novih prošelj ni mogoče več sprejemati. Glede na to, da je začasno v Akademskem Domu prostora le za 150 dijakov, se je moral odbor ozirati v prvi vrsti na one dijake, ki morajo biti na vsak način pri predavanjih osebno navzoči, torej na medicince, filozofe, šumarske in trgovske akademike. Prosilci teh strok dobe obvestilo po dopisnicah, pod kakimi pogoji so sprejeti v Akademski Dom; razentega se dobe informacije v društvenem tajništvu v Ljubljani, Frančiškanska ulica 2, in v Akademskem Domu v Zagrebu. Vsi tisti, ki so sprejeti v Akademski Dom, morajo prinesli s seboj najmanj po 2 rjuhi in potrebne brisače. Polna oskrbnina (stanovanje, kosilo in večerja) stane za enkrat 200 K mesečno. Pravnikov za enkrat še ne moremo sprejemati v Dom, pač pa je tistim, ki pojdejo vkljub temu v Zagreb, zagotovljeno kosilo in večerja v dijaški menzi, za kar dobe potrebne izkaznice pri društvenem upravitelju Franu Križaniču v Akademskem Domu v Zagrebu, Kaptol št. 16, in sicer deloma brezplačno, deloma proti polnemu 160 K, oziroma delnemu plačilu 80 K mesečno. Oni, ki so sprejeti v Akademski Dom, naj gredo takoj v Zagreb. Kdor do 15. februarja ne pride v Zagreb, izgubi mesto. Kakor hitro bo mogoče pripraviti in urediti še nadaljnje prostore, se bodo v Dom sprejeli tudi pravniki, in sicer v prvi vrsti begunci in tisti, ki stoje tik pred izpiti.

— **Višji šolski nadzornik dr. Mihael Opeka** je predložil vladi obširno spomenico o svojem delovanju kot šolski nadzornik, ki se je razmnožila in dostavila vsem poverjenikom. Spomenica se je vzela na znanje. — Tako poroča včerajšnji »Slovenec«.

— **Smrtna kosa** nam je zopet požela z našega kulturnega travnika tovariša.

Dne 25. jan. t. l. je umrl na Češkem v Visoki Labi bivši kranjski sotrpni, slovenski umetnik, slikar Franc Škof. Na Kranjskem je nazadnje služboval pri Sv. Križu na Gorenjskem. Z železno vztrajnostjo in neumorno pridnostjo je hotel uporabiti svoj talent. Dolga leta se je junaško boril z bedo v Pragi, kjer je študiral, da je postal profesor risanja. Že so se mu začela odpirati vrata tudi v domovino — vse njegove želje so se blizale končnemu smotru — tu ga vdrugič zagrabila za vrat usodna španska hripa in mrtost mlado srce! — Blag mu bodi spomin!

— **Razpisane službe.** V zadnji številki je priobčil »Učit. Tov.« v listnici uredništva nekaj protestov proti razpisavanju služb in pravi, da se edino na Kranjskem postopa v tem oziru pravilno. Dobro, če je to za Kranjsko pravilno; a premisliti moramo, da so na Štajerskem in Koroškem povsem druge razmere. Saj citamo v vsaki številki tega lista, koliko učiteljev je odpuščenih — in to seveda posebnio v obmejnih krajih in na štajerskih utrakvističnih šolah, kjer je bilo učiteljsko zgolj nemškega mišljenja. Tudi to citamo, koliko nemških šol so nadomestili s slovenskimi. In zdaj vprašamo? Ali naj pustimo vse te šole zaprte in brez učiteljskega? In prav te šole, ki bi morale biti takoj polnoštevilno zasedene, da dobimo čim prej svojo deco v svoje roke? To vendar ne gre! Narodni sveti in okrajni šolski sveti so skrbeli takoj tudi za te šole in porazdelili učiteljsko, da se vrši pouk vsaj deloma. In zdaj so nastale vrzeli po vseh šolah — le prečitamo to množino razpisanih mest v posameznih okrajih! Na 6 razrednicah so n. pr. le po trije, na trirazrednicah kar eden, istotako na 2 razrednicah; enorazrednice so sploh prazne. Da se uredi pouk in zamaže vrzeli posebnio na prejšnjih nemških in utrakvističnih šolah, zato moramo skrbeti brez odlaganja. In kar je pri tem glavno: **Razpisane so vendar le najnujnejša mesta** na vsaki šoli in ne toliko, kolikor bi jih v resnici moralo biti. Učiteljsko je le začasno premeščeno, da niso omenjene šole zaprte, in vse te službe **bodo pozneje razpisane**, ko bodo razmere urejene, da se udeležiti lahko kmeprebranja vse učiteljske. Le tisti, ki ne poznajo razmer na obmejnih krajih, more želeli, da naj se razpisi služb prepuščajo. A kdor očljuje tu, je vsak prepričan, da je tem bolje za nas in našo deco, čimprej se izpopolnijo šole. Pustimo torej okr. šol. svetom proste roke v tem oziru in naj ostane pri sedanjih razpisih — preverjeni bodimo, da se razpisujejo **le najpotrebnejše**. Čakati ne moremo na noben način. Sicer bo pa še toliko in lepši mest razpisanih, da nam bo v velikem številu še **primanjlovalo** učiteljskega. — Nihče ne ostane na cesti — to je dandanes izključeno.

— **Razpisane službe v marenberškem okraju.** Pojasnila glede teh službenih mest dobe prosilci pri učiteljskem društvu za marenberški okraj. Tačasni predsednik Joško Oolob, Vuzemca ob Dravi.

— **Učiteljski aprovizacijski odbor Ljubljanske** bo imel v ponedeljek, 10. t. m., ob šestih zvečer v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne zopet redno sejo. Pridite vsi! — J. Dimnik, načelnik.

— **Šolske in osebne vesti.** Višji šolski svet v Ljubljani je razpustil nemško štiri-razrednico v Laškem ter odstavil od službe nadučitelja Matijo Hložla, stalnega učitelja Josipa Wamleka stalnega učitelja Aleksandra Permoserja in stalno učiteljico Ano Kleinovo.

— **Politiški preganjanci**, ki so zamudili rok (25. januarja t. l.) za prijavo škoda, ki so jo trpeli iz političkih ozirov, se lahko še vedno priglasi pri svojih pristojnih okrajnih glavarstvih, političkih ekspoziturah, oziroma mestnih magistratih; vendar je pa negotovo, če se bo mogoče ozirati na te zakasnele prijave.

— **Vsi bivši interniranci, konfiniranci in obsojenci**, brez oziroma na to, če so svojo odškodnino zahtevali že prej ali ne, naj prijavijo svoje naslove, kraj in dobo interniranja in sodnijo, ki jih je obsodila, na naslov: dr. Janko Leskovec, Ljubljana, Dunajska cesta 31, odbor za pol. preganjance.

— **Vdove in sirote onih**, ki so bili zaradi političkih razlogov obešeni, ustreljeni ali so v zaporu umrli, naj javijo svoje naslove kot zgoraj. — Vsi slovenski listi so naprošeni, da objavijo gornji dve notici.

— **Umrla je** dne 5. t. m. strokovna učiteljica in prefektkinja mater Filomena Fabjanova, ki je 28 let delovala v ljubljanskem uršulinskem samostanu, naposled na tukajšnjem zasebnem učiteljskišču.

— **Herman Ipavec**, učitelj na CM šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, je sedaj pri Čehoslovaki v Sibiriji (okoli Samare), kjer se

bojuje proti boljševikom. — Tovariš Vekoslav Španger iz Rojana pri Trstu je sedaj codeljen Dravski diviziji v Ljubljani. Vrnil se je v domovino kot ruski oficir. — Tovariš Emil Adamlič iz Trsta živi nekje v Sibiriji ter je na glasbenem polju jako delaven.

Srednješolske vesti.

Z nemške gimnazije v Ljubljani. Pogodbenim potom so od Narodne vlade zopet sprejeti za tekoče šolsko leto v službo na državni gimnaziji z nemškim učnim jezikom v Ljubljani: ravnatelj dr. Lovro Tretter, profesorji dr. Josip Bischof, Ivan Hille, dr. Oton Jauker, Josip Lob, Josip Nerat in Hugon Podrasek, namestni učitelji Arnold Gratz, Valter Rizzi, dr. Bruno Stetinger in dr. Alojzij Schimanlo. Vodstvo zavoda obdrži prof. dr. Josip Jerše, kot pomožna moč za uradniške posle je pridružen ravnatelj dr. L. Tretter. Profesor Adrijan Achitsch se ne more sprejeti v službo, ker so vsa mesta oddana.

Razpisane učiteljske službe. Na državni gimnaziji in na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru se razpisujejo naslednje stalne učiteljske službe z zakonito določenimi službenimi prejemki: 1. Na državni gimnaziji: a) služba stalnega učitelja za nemščino kot glavni predmet v zvezi s katerimkoli predmetom; b) služba stalnega učitelja za risanje; c) služba stalnega učitelja za telovadbo. — 2. Na državnem moškem učiteljskišču: a) služba glavnega učitelja za zemljepisje in zgodovino; prednost imajo prosilci, ki so izpraznjeni iz nemščine kot postranskega predmeta; b) dve službi vadniških učiteljev; prednost imajo prosilci z izpitom za meščanske šole; c) služba stalnega učitelja za telovadbo in d) služba glavnega učitelja za risanje. — Vsi prosilci morajo biti izpraznjeni iz slovenščine kot učnega jezika. Redno oprežljene prošnje vložijo prosilci predpisanim potomi na višjem šolskem svetu v Ljubljani najkasneje do 15. svečna 1919. Pozneje dole prošnje se ne bodo sprejemale. Vsi stalni učitelji, ki so nameščeni v smislu § 62. službene pragmatike za državno učiteljsko bivše Avstrije z dne 28. julija 1917, naj prosijo za razpisane službe, da se jim določi službeno mesto.

Zob za zob! Srednješolski profesor nam piše: Po vseučiliščih Nemške Avstrije besni nemško nasilje: vse naše dijake so izključili in jim tako onemogočili nadaljnji študij. Zdi se mi umevno samo ob sebi, da tudi pri nas takoj zaključijo semester za nemške srednješolce in njih profesorje. Kakor Nemci z nami — tako mi z njimi! Stališče dunajskih in graških visokošolskih senatov nas uči, da moramo v vseh naših srednjih šolah uvesti francoščino kot obvezen predmet. Dajmo Nemcem mir, a svojim dijakom omogočimo študij na zapadnih visokih šolah. Odprimo vrata zapadni kulturi!

Nu, no vprašanje. Še pred vojno so dobivali pomoči potrebni študenti od 40 do 80 K podpore iz posebnega fonda, ki je bil v ta namen na razpolago bivšemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Ljubljani. Te podpore so med vojno popolnoma usahle. Morda je usahnil tudi imenoma a. u. f. n. ali pa je šel denar v druge namene. Resnica je, da javnost in prizadeji ničesar drugega ne vedo, kakor samo to, da ni več podpore. Mogoče se dobe kje med zaprašenimi akti seznamki, ki utegnejo pomagati to zadevo. Prosimo pojasniti!

Književnost in umetnost.

Zvonček. Vsi klišeji z originali vred za novo opremo Zvončka so se na vožnji med Dunajem in Ljubljano izgubili. Iščejo jih že od prvega novembra 1918, a naš trud je ostal brezuspešen. Materialna škoda je sicer velika, a vendar smo dali izdelati nove klišeje po risbah, ki jih je po odtiskih priredil požrtvovalni tovariš Dragotin Humeč. Takoj, ko dobimo klišeje, pojde Zvonček v tisk. Da popravimo neprostovoljno zamudo, izdamo dvojno številko. Naznanite nam takoj nove naročnike, da nam bo mogoče v zadostnem številu določiti naklado. Le z izdatnim številom novih naročnikov moremo pokriti škodo (nad 2000 kron), ki nam je nastala zaradi omenjene nezgode. Na naročbo brez vpslane naročnine se ne moremo ozirati. — Uprava Zvončka.

Nova pota Jugoslovijanov. (Narodno-ligijska razprava.) Spisal dr. Živko Lapajne. — Samozaložba. — Cena 2 K. — Vse pravice, zlasti preloženja, pridržane. — Tiskal A. Slatnar v Kamniku. — Str. 61. — O knjigi priobčimo ob priliki daljše poročilo.

Mémoirendum présenté par les Slovénes du pays de Gorice au Conseil national

de Ljubljana. Goriški pokrajinski NS je izdal v imenu NS v Ljubljani spomenico v francoščini pod gorenjim naslovom, v kateri pojasnjuje NS političke, etnografske in gospodarske razmere na Goriškem v orientacijo širnemu svetu. — Taka pojasnila so nujno potrebna, da se ovrže italijansko potvarjanje resnice. N. N.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

»Pododovanje in vzgoja«: Pošljite nam še ostali del rokopisa, sicer nam ni mogoče izreči končne besede.

17 letni mladenič: Obrnite se na zavod Salezijancev na Rakovniku pri Ljubljani!

I. Š. v R.: Zakaj tako preziranje? Zato, ker so demokrati le po jeziku. Vse drugo je ostalo, kakor je bilo. O tem ne maramo dalje govoriti.

R. K. na D.: Nadaljevanja v tej obliki ne moremo porabiti. Za razpredelnico bi treba dvel: do treh strani. Toliko prostora ne moremo žrtvovati. Snov morate obdelati kako drugače.

V poročilu o zborovanju Pedagoškega društva v Krškem, priobčenem v zadnji številki, soji natisnjeno, da so se zborovalci izrekli za nevtralizacijo šolstva. V resnici pa so se izjavili za centralizacijo, kar naj bralci popravijo, ako tega že niso storili.

Suplentka: CMD je sklenila, da plača vse svoje suplentke in suplente tudi v zasedenem ozemlju do 15. septembra t. l., četudi ne poučujejo, oziroma še niso začeli poučevati. Ni torej res, da bi CMD to svoje učno osebje odslavila. Pa pa mu je dana prilika, da si pravočasno zagotovi službe, ako bi ga CMD s priložnimi letom ne potrebovala.

Učiteljica v Ljubljanski okolici: Pristop k učit. društvu za Ljublj. okolico prijavite na naslov predsednika: Janko Zirovnik, nadučitelj v Borovnici. Njemu pošljite tudi letnino 24 K.

Za rezervni sklad Zaveze.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

VIII. izkaz.

Po 300 K: Učiteljska tiskarna — Ljubljana. Po 200 K: Neimenovan — Ljubljana. Po 100 K: Slov. dež. učit. društvo — Ljubljana. Po 50 K: Ljubljansko učit. društvo, Toman Janko — Moravče. Po 10 K: Albina Kocijančičeva, Kocijančič Ivan — Bušča vas pri Krškem. — Današnji izkaz 720 K. Prej izkazanih 855 K. Skupaj 1575 kron.

Ivan Petrič,

Ljubljana-Sp. Šiška.

V vrakem izkazu omenjeni sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra pret. leta se v glavnem glasi: »Da bosta iz prvega in pravega vira o našem položaju, o naših težnjah, željah in potrebah obveščeni centralna vlada in ministristvo prosvete v Belgradu, pošljimo tja svojo deputacijo! Čimprej se to zgodi, tem bolje bo za vse naše šolstvo in za ves naš stan... Potne stroške za to deputacijo pokrijmo sami iz svojega tako, da prispeva vsak član, oziroma vsaka članica naše Zaveze takoj 1. januarja 1919 po 5 do 10 K organizacijskega davka. Kolikor tega denarja po pokritju stroškov deputacije še ostane, se naloži in upravlja kot rezervni sklad Zaveze... Pri tej priliki naj stopi deputacija v stik s hrvatskim Savezom v Zagrebu in s srbskim Udruženjem v Belgradu zaradi ujedinitvenja vsega jugoslovanskega učiteljskega in zaradi enotne reforme vsega šolstva v Jugoslaviji... (Olej »Učit. Tov.« z dne 27. decembra 1918, št. 291) — Znamenja kažejo, da bo morala deputacija v najkrajšem času na pot v Belgrad. Če pa bodo prispevki tako počasi kapeli, ne bo citiranega sklepa mogoče izvršiti v tekočem letu. To bi bilo v nedogledno škodo vsemu učiteljskemu! Več danes ne moremo povedati! Kdor se zaveda svojih dolžnosti — ta jih naj stori! Prosili in opominjali ne bomo nikogar, a tudi nihče ne bo smel klivde zavračati na druge!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljskega«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naročajte in širite list!